



Kwaliteitskader Housing First

Korte versie



COLOFON

Uitvoering

Hogeschool Utrecht, Lectoraat Wonen en Welzijn
in samenwerking met Housing First Nederland.

Opdrachtgever

Housing First Nederland

Auteurs

Dorieke Wewerinke, Drs (Hogeschool Utrecht), Marte Kuijpers, MSc
(Hogeschool Utrecht), Valeria Sciascera (Housing First Nederland), Melanie
Schmit (Housing First Nederland), Anke Jansen (Housing First Nederland)

Met medewerking van

Alle deelnemers aan de focusgroepen wonen, zorg en overheid

Alle deelnemers die de praktijktoets hebben uitgevoerd

Een volledig overzicht van de bijdragers is opgenomen in het dankwoord aan
het einde van dit document

Financier

ZonMw

Vormgeving

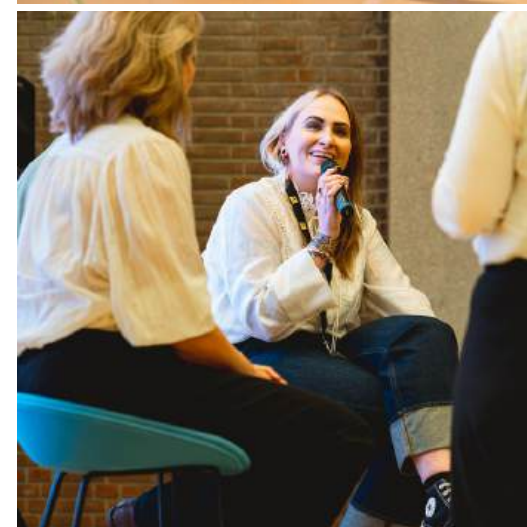
Housing First Nederland, foto's Willeke Kieft, Anke Jansen en Kansfonds

Datum van publicatie

1 oktober 2025

Bronvermelding bij gebruik van deze rapportage

Wewerinke, D., Kuijpers, M., Sciascera, V., Schmit, M., & Jansen, A. (2025).
Kwaliteitskader Housing First. Hogeschool Utrecht.



INHOUD

3	Introductie
6	Toelichting op de onderdelen
9	Praktische uitvoering van de reflectie
11	Principe 1: Huisvesting is een mensenrecht
14	Principe 2: Keuze en regie voor deelnemers
16	Principe 3: Scheiden van wonen en zorg
19	Principe 4: Herstelondersteuning
22	Principe 5: Harm reduction
24	Principe 6: Actieve betrokkenheid zonder dwang
26	Principe 7: Persoonsgerichte begeleiding
28	Principe 8: Flexibele ondersteuning zolang als nodig
30	Samenwerking
32	Kwaliteitsbewaking
34	Plan van aanpak
36	Verantwoording
39	Dankwoord

INTRODUCTIE

Het Kwaliteitskader Housing First is ontwikkeld om Housing First-praktijken te ondersteunen bij het versterken van hun werkwijze. Het kader helpt bij het reflecteren op hoe trouw de uitvoering is aan de kernprincipes van Housing First. Housing First is een bewezen effectieve aanpak voor de groep dakloze mensen met complexe, meervoudige problematiek. De effectiviteit van deze aanpak hangt sterk af van de mate waarin de kernprincipes worden nageleefd. Housing First werkt het beste als de kernprincipes volledig en consequent worden toegepast. Onderzoek toont aan dat de effectiviteit van Housing First afneemt zodra er wordt afgeweken van de kernprincipes. Het trouw blijven aan deze principes is daarom essentieel voor de kwaliteit en impact van de Housing First-praktijk.

Voor de Nederlandse praktijk bestond al een modelgetrouwheidsschaal voor Housing First. Deze schaal biedt waardevolle inhoudelijke houvast, maar kent ook beperkingen bij het gebruik in de praktijk. De indicatoren zijn niet gestructureerd rond de kernprincipes van Housing First, en de schaal richtte zich uitsluitend op de zorgorganisaties die Housing First aanbieden. De rollen en verantwoordelijkheden van woningcorporaties en gemeenten, cruciale partners binnen Housing First-praktijken, bleven daarin buiten beeld. Het betrekken van deze partijen bij het reflecteren op de kwaliteit van Housing First is van groot belang, omdat de betrokkenheid van alle drie de partijen bepalend is voor het succes van de Housing First-praktijk. Vanuit deze constatering ontstond de wens om een handzaam instrument te ontwikkelen waarin de rollen en verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen aan bod komen.



Het kader is bedoeld voor gezamenlijke evaluatie door de zorgorganisatie(s), woningcorporatie(s) en gemeente(n) die betrokken zijn bij een Housing First-praktijk en kan breed worden ingezet, ongeacht of een Housing First-praktijk net wordt ontwikkeld of al jaren operationeel is.

Het invullen van het kader is een gezamenlijk proces, waarbij de aanwezigheid van de betrokken zorgorganisatie(s), woningcorporatie(s) en gemeente(n) noodzakelijk is. Deze partijen dragen samen de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Housing First-praktijk. Vertegenwoordigers van deze organisaties brengen elk hun eigen expertise en perspectief in, waardoor een compleet beeld ontstaat van hoe de praktijk zich verhoudt tot de Housing First-principes en wat er mogelijk nodig is om de praktijk verder te versterken. Het werkt daarbij het beste als vanuit alle betrokken partijen zowel beleid/management als de uitvoerende professionals aanwezig zijn. Door samen te reflecteren, ontstaat een zo compleet mogelijk beeld van waar de Housing First-praktijk staat en wat er nodig is om de praktijk te verbeteren.

Het is van groot belang om ook medewerkers met ervaringskennis en belangenbehartigers actief te betrekken bij het invullen van het kader. Hun perspectief biedt waardevolle inzichten en helpt om de reflectie inclusiever, rijker en mensgerichter te maken.



Doel van het kader

Het Kwaliteitskader Housing First is een hulpmiddel voor evaluatie en gezamenlijk leren. Het helpt de betrokken zorgorganisatie(s), woningcorporatie(s) en gemeente(n) om gezamenlijk:

- te reflecteren op de huidige stand van zaken;
- te identificeren wat goed gaat;
- te signaleren waar versterking of bijstelling nodig is;
- concrete vervolgstappen te formuleren.

Kwaliteit binnen Housing First vraagt om een praktijkgericht kader dat reflectie stimuleert en aansluit bij de waarden van de mensen die ermee werken. Het Kwaliteitskader Housing First is in die geest ontwikkeld: als een uitnodiging tot gesprek, tot zelfonderzoek en tot groei. Want kwaliteit ontstaat in de praktijk, tussen mensen, en niet op papier. Kwaliteit vraagt om een cultuur waarin reflectie en ontwikkeling worden aangemoedigd en ondersteund, van de werkvloer tot aan de bestuurstafel.

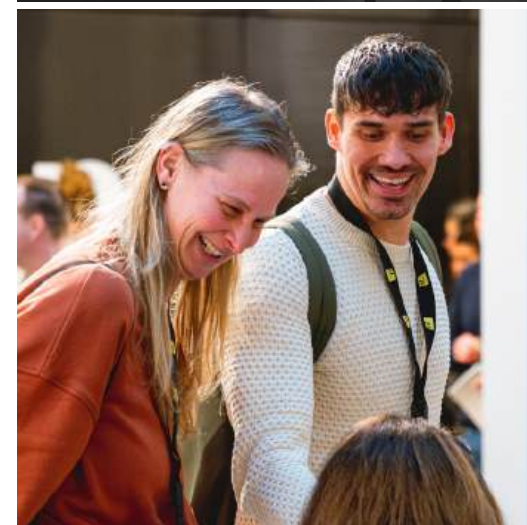
Door het invullen van het kader werk je actief aan het verbeteren van de kwaliteit van de Housing First-praktijk, met als uiteindelijk doel: effectievere ondersteuning voor de deelnemers van Housing First met een duurzaam effect. Door het kader regelmatig te gebruiken, wordt structurele reflectie en kwaliteitsverbetering een vanzelfsprekend onderdeel van de werkpraktijk. Zo blijven Housing First-praktijken 'op koers'.



TOELICHTING OP DE ONDERDELEN VAN HET KADER

Het Kwaliteitskader Housing First bestaat uit tien verschillende onderdelen — acht onderdelen gericht op de kernprincipes van Housing First, één onderdeel gericht op de samenwerking tussen de betrokken partijen en één onderdeel gericht op kwaliteitsbewaking.

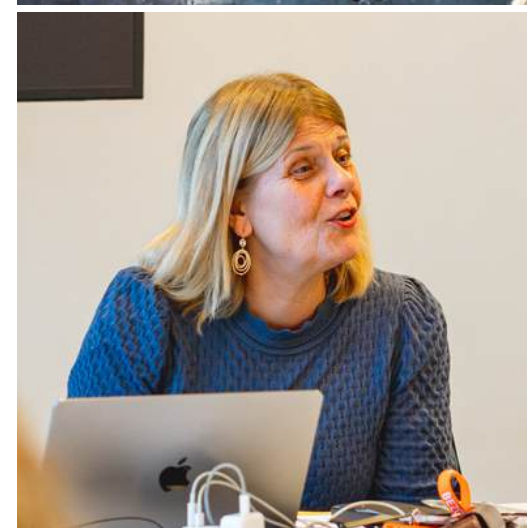
Elk onderdeel bevat indicatoren: concrete elementen die zichtbaar helpen maken in hoeverre de principes worden nageleefd en de samenwerking en kwaliteitsbewaking op orde zijn. Per indicator kun je met een kleurscore aangeven of het goed gaat (groen), nog in ontwikkeling is (oranje) of niet op orde is (rood). Daarnaast is er ruimte voor reflectie en het formuleren van actiepunten.



Gebruik van de kleurscore

Bij elke indicator in het kwaliteitskader geef je een inschatting van de huidige situatie. Dat doe je met behulp van de kleurscore.

Kleur	Betekenis	Toelichting
 Groen	Op orde	De indicator wordt <i>volledig en structureel toegepast</i> in de praktijk. Er zijn geen significante belemmeringen.
 Oranje	In ontwikkeling	Er zijn eerste stappen gezet richting het naleven van de indicator, maar de uitvoering is nog <i>onvoldoende</i> . Verdere ontwikkeling is nodig.
 Rood	Niet op orde	De indicator wordt op dit moment <i>niet toegepast of structureel onvoldoende nageleefd</i> . Er is sprake van één of meerdere knelpunten of tekortkomingen die aandacht en actie vragen.



Gebruik van het onderdeel 'reflectie'

Na het toekennen van een kleurscore is er ruimte voor reflectie: hier beschrijven de betrokken partijen waarom een bepaalde score is toegekend en wat de praktijk laat zien in relatie tot de betreffende indicator. Het gaat hierbij niet alleen om het benoemen van feiten, maar ook om het delen van ervaringen, het erkennen van verschillen in perspectief en het gezamenlijk onderzoeken van wat goed werkt en wat (nog) beter kan. Reflectie helpt om zicht te krijgen op de context en maakt onderliggende oorzaken, dilemma's of succesfactoren bespreekbaar.

Gebruik van het onderdeel 'actiepunten'

Aansluitend is er ruimte voor het formuleren van actiepunten: concrete vervolgstappen of verbeteracties op basis van de reflectie. Dit kunnen kleine of grotere acties zijn, variërend van het opstarten van een inhoudelijk gesprek binnen het team tot het aanpassen van beleid, samenwerking of werkwijze. Het kan ook gaan om het borgen van wat goed gaat. Actiepunten helpen om de uitkomsten van het kader te vertalen naar daadwerkelijke verbetering of verankering in de praktijk. Zo wordt het kader niet alleen een middel voor reflectie, maar ook een instrument voor ontwikkeling en kwaliteitsverbetering. We raden aan om actiepunten zo concreet mogelijk te formuleren: wie doet wat, wanneer, en met welk doel. Hiervoor kun je het schema 'Plan van aanpak' gebruiken, dat achter in het kader is opgenomen.



PRAKTISCHE UITVOERING VAN DE REFLECTIE

De kracht van het Kwaliteitskader Housing First zit niet alleen in het invullen ervan, maar vooral in het gesprek dat het invullen op gang brengt. Om de inzichten van alle betrokkenen zo goed mogelijk te benutten, is het belangrijk om dit proces zorgvuldig in te richten en voor te bereiden. We doen hiervoor de volgende aanbevelingen:

Organiseer een gezamenlijke fysieke bijeenkomst

We raden sterk aan om het kader toe te passen in een fysieke bijeenkomst met alle betrokken partijen: zorgorganisatie(s), woningcorporatie(s), gemeente(n) en indien mogelijk medewerkers met ervaringskennis en belangenbehartigers. Door elkaar in één ruimte te ontmoeten, ontstaat ruimte voor open uitwisseling, gezamenlijke reflectie en het opbouwen van gedeeld eigenaarschap over de uitkomsten en vervolgstappen. Idealiter duurt de bijeenkomst één dagdeel, afhankelijk van de groepsgrootte en de complexiteit van de praktijk.

Stel een gespreksleider aan

Het is behulpzaam om een onafhankelijke of neutrale gespreksleider aan te wijzen die het proces begeleidt. Deze persoon bewaakt de tijd, zorgt dat iedereen aan bod komt en bewaakt de reflectieve en veilige sfeer. Dit kan iemand zijn uit het eigen netwerk, of iemand van buitenaf.

Ondersteuning door Housing First Nederland

Housing First Nederland kan indien gewenst een rol vervullen in het begeleiden van de sessie. Zij kunnen de rol van gespreksleider vervullen en daarnaast hun inhoudelijke expertise inbrengen. Dankzij hun kennis van Housing First-praktijken in binnen- en buitenland kunnen zij reflecties verdiepen, blinde vlekken zichtbaar maken en meedenken over verbeteringen.



Werk met de onderdelen van het kader als leidraad

Je kunt ervoor kiezen om alle onderdelen van het kader in één sessie te behandelen, of de bijeenkomst op te splitsen in meerdere sessies per themablok.

Vorbereiding door deelnemers

Stuur het kader vooraf toe aan alle deelnemers met het verzoek om zich voor te bereiden en laat hen alvast nadenken over de kleurscore per indicator vanuit hun eigen perspectief. Ze kunnen alvast een voorlopige kleurscore toekennen aan iedere indicator en daarbij reflecteren op wat zij zien als sterke punten en aandachtspunten. De praktijk kan er desgewenst voor kiezen om alle deelnemers hun input vooraf naar de gespreksleider te laten sturen. De gespreksleider bundelt deze input en zorgt er dan voor dat in de bijeenkomst vooral die indicatoren aan bod komen die volgens de deelnemers de meeste aandacht vragen, zodat deze voldoende belicht en besproken kunnen worden.

Zorg voor een veilige setting

Maak duidelijke afspraken over hoe er met elkaar wordt gesproken: met openheid, gelijkwaardigheid en respect voor verschillen in perspectief en ervaring.

Leg reflecties en acties vast

Wijs iemand aan die aantekeningen maakt tijdens de evaluatie en de uitkomsten van het gesprek vastlegt. Dit kan in het kader zelf of in een apart verslag. Zo ontstaat een bruikbaar document om op terug te grijpen en op voort te bouwen.

Plan een vervolg

Bespreek aan het einde van de bijeenkomst hoe de geformuleerde actiepunten worden opgevolgd en wanneer een volgend reflectiemoment plaatsvindt. Zo wordt het gebruik van het kader onderdeel van een cyclisch leerproces.





Principe 1

Huisvesting is een mensenrecht

Dakloze mensen hebben dezelfde rechten en plichten als ieder ander. Binnen Housing First hoeven zij niet eerst te bewijzen dat ze klaar zijn voor zelfstandig wonen, of dit te 'verdienen' door vooraf stappen te doorlopen. Iedereen krijgt direct toegang tot een vaste woonplek, met een eigen huurcontract, in een gewone straat. Een plek die voelt als thuis: veilig en met woonzekerheid. Dit betekent ook dat wordt ingezet op het voorkomen van woningverlies. Huisuitzetting zou nooit tot dakloosheid mogen leiden: in het geval van huisuitzetting moet worden gezocht naar passende herhuisvesting elders.





Principe 1: huisvesting is een mensenrecht

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Geen vereisten voor het verkrijgen en behouden van huisvesting</i>			
Het uitgangspunt van Housing First is dat in principe alle dakloze mensen met complexe, meervoudige problematiek de kans krijgen om zelfstandig te wonen. Alleen in uitzonderlijke omstandigheden - zoals ernstige veiligheidsrisico's - kan hiervan worden afgeweken	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
Om hun woning te verkrijgen en behouden dienen deelnemers enkel de verplichtingen van een standaard huurcontract na te komen. Dit houdt in dat de huur wordt betaald en er geen overlast wordt veroorzaakt (goed huurderschap).	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
<i>Inspraak type woning en locatie</i>			
Bij de huisvesting wordt rekening gehouden met de wensen en behoeften van de deelnemer met betrekking tot het type woning en de locatie van de woning. Er wordt met de deelnemer besproken welke mogelijkheden er zijn om de woonwensen in te willigen.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Principe 1: huisvesting is een mensenrecht

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Inzet om deelnemers na verlies woning opnieuw te huisvesten</i>			
Er zijn afspraken tussen de betrokken zorgorganisatie(s), woningcorporatie(s) en gemeente(n) over het herhuisvesten van deelnemers die hun woning verliezen. Er wordt vooraf geen maximum gesteld aan het aantal herkansingen.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
<i>Snelle toegang tot huisvesting</i>			
Minimaal 85% van de deelnemers heeft binnen 4 maanden na selectie voor Housing First een woning.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
Er zijn bindende afspraken tussen de betrokken zorgorganisatie(s), woningcorporatie(s) en gemeente(n) over een passend aantal woningen dat per jaar beschikbaar wordt gesteld voor Housing First.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		

Principe 2 Keuze en regie voor deelnemers

Mensen die dakloos zijn of riskeren dakloos te worden, zijn volwaardige burgers met rechten en plichten. Zij dienen in staat te worden gesteld autonoom te kunnen meepraten en meebeslissen over besluiten die hen raken. Housing First erkent en respecteert dat mensen zelf bepalen hoe zij willen leven, wonen, en welke ondersteuning zij wensen. Ook in tijden van terugval of crisis is het belangrijk dat mensen hun eigen keuzes kunnen blijven maken. Bijvoorbeeld wanneer financiële middelen opraken, een verhuurder met uitzetting dreigt of wanneer een deelnemer terugvalt in een verslaving. Door in moeilijke situaties zelf regie te houden, leren deelnemers over hun eigen besluitvormingsproces en vergroten zij hun weerbaarheid. Zo worden ze beter toegerust om in de toekomst goede beslissingen te nemen.





Principe 2: keuze en regie voor deelnemers

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Keuze en regie voor de deelnemer</i>			
De deelnemer heeft keuze in de vorm van ondersteuning die hij of zij ontvangt, de locatie waar deze wordt geboden, het moment waarop de ondersteuning plaatsvindt en de frequentie ervan. Indien mogelijk heeft de deelnemer ook keuze in de zorgorganisatie die de ondersteuning biedt.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
In crisissituaties weerstaan begeleiders de neiging om de regie over te nemen of direct oplossingen aan te dragen. In plaats daarvan richten zij zich op het ondersteunen van de deelnemer bij het verkennen van mogelijke opties en het behouden van eigen regie, ook tijdens de crisis.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Principe 3 Scheiden van wonen en zorg

Toegang tot huisvesting is onvoorwaardelijk en staat los van zorg en behandeling. Er worden geen voorwaarden gesteld die niet ook voor andere burgers gelden, zoals het stoppen met middelengebruik, het volgen van behandeling of accepteren van bewindvoering. De enige vereiste is dat de deelnemer zich houdt aan de afspraken uit de huurovereenkomst.





Principe 3: scheiden van wonen en zorg

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Zelfstandig huurcontract op eigen naam</i>			
Er is een duidelijk onderscheid in de rol van verhuurder en de rol van begeleider. Deelnemers huren de woning rechtstreeks bij een reguliere verhuurder, zoals een woningcorporatie, en niet bij een zorgorganisatie.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
Het bieden van een regulier huurcontract voor onbepaalde tijd zonder aanvullende voorwaarden is de norm. Er is een zelfstandige (zorg)overeenkomst tussen de zorgorganisatie en de deelnemer, die niet is verbonden aan de huurovereenkomst.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
Er worden geen bijzondere afspraken of vereisten in het huurcontract opgenomen die alleen voor Housing First deelnemers gelden en niet voor andere huurders, zoals stoppen met middelengebruik, behandeling volgen of bewindvoering aanvaarden.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Principe 3: scheiden van wonen en zorg

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Continuïteit van ondersteuning aan de deelnemer</i>			
De financiering van de begeleiding is niet gekoppeld aan de woning. Bij verlies van de woning blijft de zorgorganisatie ondersteuning bieden aan de deelnemer indien de deelnemer dit wenst, ongeacht de reden voor woningverlies.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Principe 4 Herstelondersteuning

Housing First ziet herstel als een persoonlijk en uniek proces, waarbij mensen de ruimte krijgen om op hun eigen manier te leven, werken, leren en deelnemen aan de samenleving. Het herstelproces draait niet om beheersing, maar om het ondersteunen van mensen bij het verbeteren van hun leven op een manier die bij hen past. Dit vraagt om begeleiding die is gebaseerd op vertrouwen, keuzevrijheid en respect voor het individuele tempo. Ervaringsdeskundigen vervullen hierin een essentiële rol: zij dragen bij aan ondersteuning vanuit gelijkwaardigheid en aan herstelgerichte begeleiding. Hun persoonlijke situatie is een krachtig bewijs dat ontwikkeling en herstel mogelijk zijn. De begeleiding is niet alleen gericht op praktische behoeften, maar ook op sociale en emotionele aspecten, zoals het je thuis voelen in de buurt, het ervaren van zingeving en het gevoel ergens bij te horen.





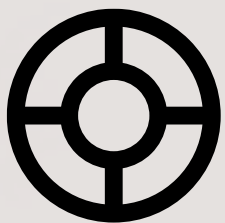
Principe 4: herstelondersteuning

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Herstelgerichte benadering</i>			
De zorgorganisatie werkt volgens een herstelgerichte benadering, waarbij het vermogen van deelnemers om te herstellen en een betekenisvol leven op te bouwen centraal staat. Begeleiders geven hoop, stimuleren eigen regie en moedigen deelnemers aan om te geloven in een positieve toekomst.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
<i>Ervaringsdeskundigheid</i>			
De zorgorganisatie heeft minstens 1,0 FTE betaalde en geschoolde medewerker(s) met ervaringsdeskundigheid op een totaal van 8 FTE en maakt daarnaast gebruik van de ervaringskennis van overige teamleden en deelnemers.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Principe 4: herstelondersteuning

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Relaties met de buurt</i>			
De deelnemer wordt ondersteund bij het voorkomen en oplossen van overlast, onder meer door begeleiding in het omgaan met problemen rond overlast en indien nodig door samen het gesprek aan te gaan met omwonenden.	 Op orde  In ontwikkeling  Niet op orde		
<i>Ondersteuning en behandeling bij psychische problemen en verslaving</i>			
De betrokken partijen faciliteren samenwerking en goede aansluiting tussen de zorgorganisatie, de geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg. Dit draagt bij aan snelle en laagdrempelige toegang en interventies.	 Op orde  In ontwikkeling  Niet op orde		



Principe 5

Harm reduction

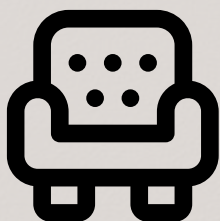
Harm reduction richt zich op het beperken van de negatieve gevolgen van middelengebruik, zonder dat stoppen met gebruik een voorwaarde is. De nadruk ligt op het verminderen van gezondheids-, sociale en economische schade die iemand ervaart als gevolg van middelengebruik. Het doel is niet om gebruik per se te beëindigen, maar om het beheersbaar te maken en risico's te verkleinen. Door zelf te ervaren wat verminderd gebruik oplevert, kunnen deelnemers gemotiveerd raken om hun gebruik verder te beperken en er eventueel mee te stoppen. Harm reduction kan ook worden toegepast voor het verminderen van de negatieve gevolgen van psychische problematiek. De aanpak sluit aan bij de persoonlijke situatie en het tempo van de deelnemer, en draagt bij aan herstel op eigen voorwaarden.





Principe 5: harm reduction

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Inzet op schadebeperking</i>			
Deelnemers hoeven zich niet te onthouden van alcohol en drugs en worden niet verplicht zich hiervoor of voor andere psychische aandoening(en) te laten behandelen.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
Begeleiders proberen samen met de deelnemer de negatieve gevolgen van het gebruik en/of psychische aandoening(en) te beperken, volgens de harm reduction benadering. De deelnemer behoudt daarbij de regie over het gebruik of gedrag, met als doel de controle over het eigen leven terug te krijgen binnen voor hen haalbare kaders.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Principe 6

Actieve betrokkenheid zonder dwang

Housing First is een relationele aanpak die uitgaat van hoop, vertrouwen en groeipotentieel.

De focus ligt op mogelijkheden: op waar iemand naartoe wil en hoe begeleider en deelnemer samen stappen kunnen zetten richting verandering. Risico's horen daar bij — ze bieden juist kansen voor ontwikkeling en herstel. De benadering is warm en positief, met duidelijke afspraken en heldere verantwoordelijkheden. Zo ontstaat een basis van vertrouwen waarin mensen gestimuleerd worden om ondersteuning te aanvaarden die aansluit bij hun behoeften en bijdraagt aan hun welzijn.





Principe 6: actieve betrokkenheid zonder dwang

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Intensief contact met deelnemers</i>			
De zorgorganisatie onderhoudt intensief contact met de deelnemers zodat zij een goed beeld hebben van hoe het met hen gaat en welke ondersteuning zij nodig hebben. Begeleiders werken daarbij outreachend.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
<i>Grondhouding begeleider</i>			
Begeleiders van de zorgorganisatie en medewerkers van gemeenten en woningcorporaties die betrokken zijn bij Housing First worden geselecteerd op een positieve instelling en oprechte betrokkenheid bij deelnemers (warmte, liefde en compassie voor iedere deelnemer).	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
<i>Begeleiding zonder drang en dwang</i>			
In de begeleiding wordt geen gebruik gemaakt van drang of dwang. Uitzonderingen worden uitsluitend gemaakt in situaties waarin sprake is van direct gevaar voor de deelnemer of diens omgeving conform wettelijke richtlijnen.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Principe 7 Persoonsgerichte begeleiding

Persoonsgerichte begeleiding betekent dat ondersteuning wordt georganiseerd rondom de unieke behoeften van het individu, met als doel duurzaam zelfstandig wonen mogelijk te maken. De begeleiding past zich voortdurend aan de persoon aan — niet andersom. De deelnemer staat centraal bij alle beslissingen die het eigen leven raken, en bepaalt zelf welke ondersteuning nodig is, van wie en op welk moment.





Principe 7: persoonsgerichte begeleiding

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Begeleiding op maat</i>			
Begeleiders stemmen de begeleiding af op de persoonlijke situatie van de deelnemer. Samen met de deelnemer stemmen zij regelmatig af over de voortgang en evalueren samen, zodat de ondersteuning blijft aansluiten op de actuele behoeften	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
<i>Teambenadering</i>			
De zorgorganisatie draagt de caseload als team: deelnemers hebben geregeld contact met verschillende begeleiders.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
Er vindt wekelijks een deelnemersbespreking plaats waarbij het volledige team de noodzaak van proactief contact dan wel intensivering van contact per deelnemer bespreekt. Daarnaast vindt met regelmaat een casuïstiekbespreking plaats waarin op structurele wijze casuïstiek wordt besproken.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Principe 8

Flexibele ondersteuning zo lang als nodig

Met het krijgen van een woning begint het pas. Housing First gaat uit van ondersteuning die is afgestemd op wat iemand nodig heeft – in intensiteit én duur. Dat vraagt om flexibiliteit en de mogelijkheid om op dagelijkse basis passend te reageren als de ondersteuningsbehoefte verandert. Daarom is het essentieel dat begeleiding laagdrempelig en 24/7 bereikbaar is. Dit betekent niet dat er voortdurend intensieve hulp nodig is, maar wel dat ondersteuning beschikbaar is op momenten dat het ertoe doet en dat deelnemers daar op kunnen vertrouwen. Die continue beschikbaarheid draagt bij aan herstel, sociale inclusie en stabiel wonen – en daarmee aan een duurzaam effect van de interventie.





Principe 8: flexibele ondersteuning zo lang als nodig

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
<i>Flexibele ondersteuning</i>			
De zorgorganisatie is laagdrempelig en beschikbaar voor deelnemers. Er is ruimte voor flexibele contactmomenten, waardoor er ruimte is voor nabijheid, vertrouwen en directe ondersteuning wanneer dat nodig is.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
<i>Flexibel op- en afschalen</i>			
De zorgorganisatie kan adequaat reageren wanneer iemand meer of minder hulp nodig heeft, bijvoorbeeld bij crisis, door de ondersteuningsintensiteit dagelijks op en af te kunnen schalen.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
<i>Ondersteuning voor onbepaalde tijd</i>			
De zorgorganisatie biedt ondersteuning voor onbepaalde tijd, zolang dit nodig is én door de deelnemer wordt gewenst. Alleen wanneer een deelnemer zelf kiest voor begeleiding door een andere aanbieder, vindt overdracht plaats.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Samenwerking

Housing First kan alleen succesvol zijn wanneer zorgorganisaties, woningcorporaties en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen en zich committeren aan de werkwijze. Goede samenwerking tussen deze partijen is essentieel om mensen duurzaam te huisvesten en de juiste ondersteuning te bieden. Dit vraagt meer dan praktische afstemming: het gaat om een gedeelde visie, onderling vertrouwen en de bereidheid om samen te leren en te investeren. Het belang van samenwerking en commitment mag dan ook niet onderschat worden: zij vormen de basis voor een sterke en duurzame Housing First-praktijk.





Samenwerking

Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
Bij alle betrokken partijen is er zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau kennis van Housing First en commitment en steun voor de Housing First-werkwijze.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
Er vindt regelmatig afstemming plaats tussen de betrokken zorgorganisatie(s), woningcorporatie(s) en gemeente(n) op strategisch en uitvoerend niveau waarbij besproken wordt hoe de samenwerking verloopt en wat er speelt in de praktijk, met daarbij aandacht voor zowel dingen die goed gaan als dingen die aandacht vragen. Er is een cultuur van leren, reflecteren en verbeteren.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Kwaliteitsbewaking

De kwaliteit van een Housing First-praktijk staat of valt met blijvende aandacht voor de manier waarop Housing First wordt uitgevoerd. Het is niet genoeg om de werkwijze eenmalig goed neer te zetten; voortdurende monitoring, reflectie en (bij)scholing zijn noodzakelijk om de kernprincipes levend te houden. Kwaliteitsbewaking vraagt om inzet van alle betrokken partijen en om structurele momenten waarop successen en knelpunten zichtbaar worden gemaakt. Zo blijft de praktijk zich ontwikkelen en wordt geborgd dat Housing First ook op de lange termijn effectief en modelgetrouw wordt uitgevoerd.





Indicator	Kleurscore	Reflectie	Acties
Alle Housing First begeleiders volgen een basistraining in Housing First en houden deskundigheid op peil door periodieke scholing.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
Medewerkers van gemeenten en woningcorporaties die betrokken zijn bij Housing First zijn en blijven goed op de hoogte van de kernprincipes en werkwijze van Housing First.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		
De kwaliteit van de Housing First praktijk wordt jaarlijks door de zorgorganisatie, gemeente en woningcorporatie in kaart gebracht en verbeteracties bepaald.	Op orde In ontwikkeling Niet op orde		



Plan van aanpak

Gebruik dit formulier om op basis van de reflectie per onderdeel van het Kwaliteitskader Housing First concrete acties te formuleren. Noteer wat er moet gebeuren, wie verantwoordelijk is, binnen welke termijn de actie wordt opgepakt, en wat het beoogde doel is.



[illegible]

VERANTWOORDING

Het Kwaliteitskader Housing First is ontwikkeld door onderzoekers van het Lectoraat Wonen en Welzijn van Hogeschool Utrecht, in opdracht van en in co-creatie met Housing First Nederland. Binnen het onderzoeksteam werd ervaringskennis actief ingebracht door een co-onderzoeker vanuit Housing First Nederland. Housing First Nederland dacht bovendien actief mee over de vorm en inhoud van het kader vanuit hun expertise op het gebied van Housing First en hun uitgebreide kennis van de praktijk. De ontwikkeling van het kader kwam tot stand met financiering van ZonMw.

Ontwikkeling van het kader

Het kwaliteitskader is stap voor stap ontwikkeld en getoetst, in nauwe samenwerking met de praktijk. Als startpunt werd een nationale en internationale literatuurverkenning uitgevoerd naar bestaande instrumenten voor (zelf)evaluatie en kwaliteitsborging van Housing First-praktijken. Daarnaast spraken de onderzoekers met het internationale Housing First-onderzoekersnetwerk, onderdeel van FEANTSA (het Europese netwerk van organisaties die zich inzetten voor de aanpak van dakloosheid), over bestaande instrumenten voor het beoordelen en versterken van de kwaliteit van Housing First-praktijken. Tijdens de verkenning kwamen de onderzoekers het Britse fidelity-instrument van Homeless Link ([Staying on Track: Housing First Fidelity Assurance Framework](#)) tegen. De vorm en structuur van deze tool sloten goed aan bij de wens van Nederlandse Housing First-praktijken om een overzichtelijk en handzaam instrument te ontwikkelen. Daarom hebben de onderzoekers ervoor gekozen om deze werkwijze te gebruiken voor het Nederlandse kwaliteitskader.



Een eerste conceptversie van het kader is door het onderzoeksteam samengesteld, op basis van de indicatoren van de Nederlandse modelgetrouwheidsschaal Housing First (ontwikkeld door het Trimbos-instituut en Housing First Nederland) en de resultaten van de literatuurverkenning..

Om de bruikbaarheid van het kader in de Nederlandse praktijk te vergroten en de volledigheid ervan te toetsen, zijn drie focusgroepen georganiseerd met vertegenwoordigers van zorgorganisaties (9 deelnemers), woningcorporaties (7 deelnemers) en gemeenten (9 deelnemers) die betrokken zijn bij Housing First. Deze hadden als doel om te toetsen of de indicatoren helder en begrijpelijk waren geformuleerd en of de inhoud en de vorm van het kader aansloot bij de behoeften uit de praktijk. De deelnemers hebben daarbij niet alleen feedback gegeven op de bestaande indicatoren, maar ook zelf suggesties gedaan voor aanvullende indicatoren. Op die manier is geborgd dat alle relevante aspecten voor zorgorganisaties, woningcorporaties en gemeenten in het kader zijn opgenomen.



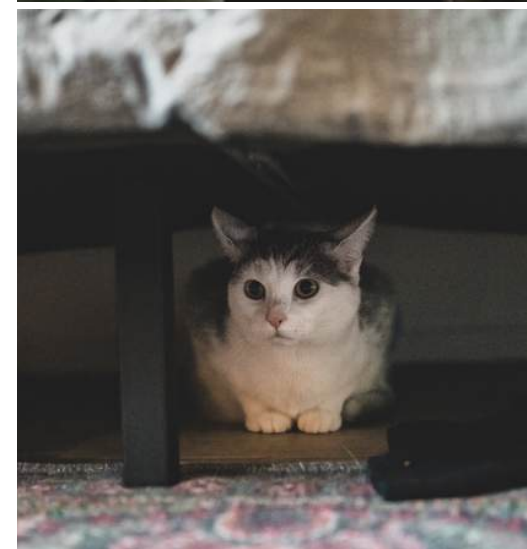
Na afloop van de focusgroepen hebben de onderzoekers de verzamelde input geanalyseerd en verwerkt in een herziene versie van het kwaliteitskader. Deze aangepaste versie is vervolgens opnieuw voorgelegd aan alle deelnemers, met het verzoek om schriftelijke feedback te geven op de helderheid en volledigheid van de indicatoren en de toepasbaarheid van het kader in de praktijk. Op basis van deze feedback is het kader door de onderzoekers verder aangescherpt.

Toetsing van het kader

Het kwaliteitskader is vervolgens in de praktijk getoetst bij twee Nederlandse Housing First-praktijken: Utrecht en Ede. De ervaringen en aanbevelingen die daaruit voortkwamen, zijn verwerkt in de definitieve versie van het kader.

We danken alle deelnemers hartelijk voor hun betrokkenheid en constructieve bijdrage!

Lectoraat Wonen en Welzijn, Hogeschool Utrecht
Housing First Nederland



DANKWOORD

Met medewerking van de deelnemers aan de focusgroepen

Professionals van zorgorganisaties, woningcorporaties en gemeenten betrokken bij Housing First: Leontien Schalkx (Tussenvoorziening), Gesa de Jong (Leger des Heils), Egbert Jan Stavast (Leger des Heils Den Haag), Sara Hoogvorst (Leger des Heils Alkmaar), Siska de Vries (LIMOR Friesland), Jaap Smit (Leger des Heils Rijnmond Zuidwest), Miranda Kralt (LIMOR Den Haag), Lisette Kooij (LIMOR Den Haag), Roshnie Somaroe (Pameijer Rotterdam), Sandra Vos (Gemeente Groningen), Mariska Arts (Gemeente Oss), Nanda Lamme (Gemeente Utrecht), René Meijborg (Gemeente Rotterdam), Martin Kok (Zelfstandig Projectleider), Willeke Jonker (Zelfstandig adviseur), Glenda Huisjes (Gemeente Zwolle), Gemma Hassing (Gemeente Arnhem), Yoko van der Poel-Bosker (Gemeente Rotterdam), Luuk van der Wal (Dynhus), Jobke de Graaf (Leger des Heils), Hedy Blokker (Loket Housing Zuid-Limburg), Caroline van Oost (WonenBreburch), Helen Quaars (Alwel), Annelijn van den Heuvel – Boender (Hef Wonen) en Manon Vermeulen (Havensteder).

Met medewerking van de deelnemers aan de praktijktoetsen

Leontien Schalkx (Tussenvoorziening), Jorus van Riel (Tussenvoorziening), Nicole Kraaij (Tussenvoorziening), Silke Dohmen (Gemeente Utrecht), Erik Patist (Portaal), Robin Rijntalder (Gemeente Ede), Linda Sleenwenhoek (Gemeente Wageningen), Rolijn Boon (Woonstede), Gert Jan Geurts (Woonstede), Jolande van Engelenburg (Leger des Heils Gelderland), Tom Holsbeek (RIBW AVV), Desiree Marsman (RIBW AVV), Jorne Dibbets (RIBW AVV), Henrieke Brandsma (RIBW AVV).

